

Screening for tarmkræft

Alle personer i alderen 50-74 år bliver fra 2014 tilbudt screening for tarmkræft hvert andet år. Undersøgelser viser, at screening for tarmkræft kan nedsætte dødeligheden af sygdommen. I dag bliver sygdommen opdaget sent hos 60 pct. af patienterne, fordi symptomerne først giver sig til kende sent i sygdomsforløbet.

Screeningsprogrammet forberedes i 2011-2013 og begynder i 2014. I løbet af fire år skal alle personer mellem 50-74 år være screenet første gang. Herefter er det et tilbud hvert andet år.

Formålet med at undersøge befolkningen for tarmkræft

Jo tidligere tarmkræft opdages, jo større er mulighederne for at blive helbredt.

Hvert år får ca. 4.200 danskere kræft i tyk- eller endetarmen. Det er en af de største kræftsygdomme i Danmark. Tyktarmskræft forekommer først og fremmest hos personer over 50 år. Og hyppigheden af sygdommen stiger efter de 50 år.

Et af de første tegn på tarmkræft er blod i afføringen. Blodet kan ikke ses med det blotte øje, men kan afsløres i en afføringsprøve.

I screening for tarmkræft får du udleveret et test-kit, så du selv kan tage en afføringsprøve derhjemme.

Med test-kittet følger en vejledning om, hvordan du tager prøven. Det er vigtigt, at afføringen ikke kommer i kontakt med toiletvand eller kemikalier. Afføringsprøverne skal du sende ind til et laboratorium, hvor de undersøges for usynligt blod.

Svar på afføringsprøven efter 14 dage

Du får svar på afføringsprøverne per brev senest 14 dage efter, at de er sendt ind til laboratoriet. Hvis der findes usynligt blod i prøverne, bliver du indkaldt til en kikkertundersøgelse af tarmen – en koloskopi.

Kikkerundersøgelse af tarmen (koloskopi)

Kikkertundersøgelsen skal vise, om blodet stammer fra en kræftknode, eller om der er andre forklaringer. Blod i afføringen behøver ikke være tegn på tarmkræft. Men det er ikke normalt at have blod i afføringen, og det er vigtigt at finde årsagen til blodet. Derfor er det vigtigt at blive undersøgt nærmere.

Fordele og ulemper ved screening for tarmkræft

Fordele ved at screene for tarmkræft

Ved at undersøge en afføringsprøve for usynligt blod, kan man opdage tarmkræft på et tidligt tidspunkt. Det giver bedre muligheder for at blive behandlet og helbredt for sygdommen.

I dag bliver sygdommen opdaget sent hos mere end halvdelen af patienterne. Symptomerne giver sig nemlig først til kende sent i sygdomsforløbet. I dag opdages tarmkræft som regel ved, at en person henvender sig til sin læge med symptomer såsom blod eller slim fra endetarmen eller langvarige ændrede afføringsvaner.

Ulemper ved at screene for tarmkræft

Ingen test er 100 procent sikker, og i nogle tilfælde kan testen give forkerte svar. Man taler om *falsk*

positive og falsk negative svar.

Ved et falsk positivt svar giver testen mistanke om tarmkræft. Alle der får et positivt svar – dvs. at der er fundet noget mistænkeligt i prøven – skal undersøges nærmere.

To ud af hundrede personer får at vide, at der er fundet blod i deres afføring, selvom de ikke har tarmkræft. Blodet kan f.eks. skyldes polypper, sår, en rift i tarmen eller hæmorider. Men det er ikke normalt at have blod i afføringen, og derfor er det vigtigt at blive undersøgt for at finde årsagen til, at man bløder i/fra tarmen.

De personer, der får et falsk positivt svar, kan blive meget bekymrede over svaret. Først efter kikkertundersøgelsen kan det udelukkes, at de har tarmkræft.

Ved et falsk negativt svar viser testen ikke blod i afføringen og giver derfor ikke mistanke om tarmkræft, selv om man reelt har sygdommen. Testen finder 6 ud af 10 personer med tarmkræft. De sidste 4 personer med tarmkræft får altså fejlagtigt at vide, at de ikke har tegn på tarmkræft.

En kræftknode i tarmen bløder ikke altid. Derfor kan man godt have en kræftknode uden at få blod i afføringen. Ved at tage afføringsprøver på forskellige dage, forbedres muligheden dog for at finde eventuelt blod i afføringen.